T.C.

DANIŞTAY

İDARİ DAVA DAİRELERİ GENEL KURULU

E. 2010/309

T. 17.6.2010

• YURTDIŞI YÜKSEKÖĞRETİM DİPLOMALARI DENKLİK YÖNETMELİĞİ (İdarenin Düzenleme Yetkisini Kullanarak Uzaktan Eğitime İlişkin İlkelerin Yükseköğretim Genel Kurulunca Ayrıca Belirleneceği Yolunda Düzenleme Yapmasının Hukuka Aykırı Olduğu)

• UZAKTAN EĞİTİM (Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Denklik Yönetmeliği - İdarenin Düzenleme Yetkisini Kullanarak Uzaktan Eğitime İlişkin İlkelerin Yükseköğretim Genel Kurulunca Ayrıca Belirleneceği Yolunda Düzenleme Yapmasının Hukuka Aykırı Olduğu)

• DÜZENLEME YETKİSİNİN YÖK GENEL KURULUNA BIRAKILMASI (Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Denklik Yönetmeliği - İdarenin Uzaktan Eğitime İlişkin İlkelerin Yükseköğretim Genel Kurulunca Ayrıca Belirleneceği Şeklinde Yönetmelikte Değişiklik Yapamayacağı)

• İDARENİN DÜZENLEME YETKİSİ (Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Denklik Yönetmeliği - İdarenin Uzaktan Eğitime İlişkin İlkelerin Yükseköğretim Genel Kurulunca Ayrıca Belirleneceği Şeklinde Yönetmelikte Değişiklik Yapamayacağı)

Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Denklik Yönetmeliği/m.8

ÖZET : 11.05.2007 günlü, 26519 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Denklik Yönetmeliğinin "Uzaktan Eğitim" başlıklı 8. maddesini değiştiren ve 11.02.2009 günlü, 27138 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Denklik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik"in 1. maddesinin iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle dava açılmıştır. Yurtdışı yükseköğretim kurumlarına verilen ön lisans, lisans ve lisansüstü diplomalarının denkliğinin tespit etme yetkisine sahip olan davalı idarenin, düzenleme yetkisini yönetmelik çıkarmak suretiyle kullandığı anlaşılmaktadır.

Bu alana ilişkin genel, objektif ilke ve esasların doğrudan yönetmelikle düzenlenmesi gerekirken dava konusu Yönetmelikle bu alana ilişkin ilkelerin Yükseköğretim Genel Kurulunca ayrıca belirleneceği yolunda düzenleme yapılmasında hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Kaldı ki, 2547 sayılı Yasa'nın anılan maddesi uyarınca yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarından alınan diplomaların denkliğini değerlendirmeye Yükseköğretim Kurulu yetkili olduğu halde; alınan diplomaların verildiği yükseköğretim kuruluşlarının tanınıp tanınmadığı başta olmak üzere bir değerlendirmeye tabi tutulmaksızın; özellikleri, nitelikleri belli olmayan akreditasyon kuruluşlarına göndermede bulunularak bu konudaki yetkinin kullanılmasından kaçınılmasında da hukuka uyarlık görülmemiştir.

İstemin Özeti: Danıştay Sekizinci Dairesince verilen yürütmenin durdurulması isteminin reddine ilişkin 08.12.2009 günlü, E:2009/2500 sayılı karara, davacı itiraz etmekte ve yürütmenin durdurulmasını istemektedir.

Danıştay Tetkik Hakimi Düşüncesi: Davacının dava açma menfaati bulunmadığından, itirazın bu nedenle reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı'nın Düşüncesi: İtiraz dilekçesinde ileri sürülen nedenler, Danıştay Sekizinci Dairesince verilen yürütmenin durdurulması isteminin reddine ilişkin kararın kaldırılmasını gerektirecek nitelikte görüldüğünden, itirazın kabulü gerekeceği düşünülmektedir.

Hüküm veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca dosya incelendi, gereği görüşüldü:

KARAR : 11.05.2007 günlü, 26519 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Denklik Yönetmeliğinin "Uzaktan Eğitim" başlıklı 8. maddesini değiştiren ve 11.02.2009 günlü, 27138 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Denklik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik"in 1. maddesinin iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle açılan davada; Danıştay Sekizinci Dairesince verilen yürütmenin durdurulması isteminin reddine ilişkin 08.12.2009 günlü, E:2009/2500 sayılı karara, davacı itiraz etmekte ve yürütmenin durdurulmasını istemektedir.

Dava konusu Yönetmelik kuralında avukatlık mesleği ile ilgili herhangi bir düzenleme yapılmadığı gibi, bu açıdan üyelerin ortak menfaatlerinin etkilenmesi koşulunun gerçekleşmediği, Baroların hukukun üstünlüğünü savunma görevinin ise avukatlık mesleğinin geliştirilmesi çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğinden, davacı Baronun meşru, kişisel ve güncel bir menfaatinin etkilendiğinden söz edilemeyeceği yolundaki Danıştay ikinci

Daire Üyesi Yüksel Öztürk'ün karşı oyuna karşılık; dava konusu Yönetmelik kuralına dayalı olarak denkliği kabul edilen hukuk fakültelerinin diplomaları ile avukatlık, hakimlik ve savcılık, noterlik mesleklerine girilebilecek olması ve 1176 sayılı Yasa'nın 76. maddesiyle barolara verilen görevler dikkate alındığında davacı Baro'nun dava açmakta ehliyetinin bulunduğuna oyçokluğu ile karar verilerek, işin esası incelendi.

2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun 6. maddesi Yükseköğretim Kurulu'nu düzenlemiş; aynı maddede Yükseköğretim Kurulunun karar organlarının genel kurul, başkan ve yürütme kurulu olduğu belirtildikten sonra Genel Kurulun yasa ile kendisine verilen görevlerden hangilerinin yürütme kuruluna devredebileceği hususu ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir.

Aynı Yasa'nın 7. maddesinde, Yükseköğretim Kurulu'nun görevleri bentler halinde sayılmış, bu arada (p) bendinde "Yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından alınmış önlisans, lisans ve lisansüstü diplomaların denkliğini tespit etmek" de Yükseköğretim Kurulu'nun görevleri arasında sayılmıştır.

2547 sayılı Yasa'nın anılan 7. maddesinin (p) bendine dayanılarak hazırlanan "Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Denklik Yönetmeliği" 11.05.2007 günlü, 26519 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Yönetmeliğin 3. maddesinde, başvuru usulü düzenlenmiş ve aranacak belgelerin neler olduğu sayılmış, 7. maddesinde inceleme ve değerlendirme usul ve esasları düzenlenmiş, uzaktan eğitim ise 8. maddede düzenlenmiştir.

Yönetmeliğin dava konusu 8. maddesinin ilk halinde; "(1) Kişilerin her ne ad altında olursa olsun açık, ekstern, gıyabi eğitim gibi devam zorunluluğu bulunmayan bir eğitim-öğretim sonunda aldıkları diplomalara denklik belgesi verilmez.

(2) Ancak, bütünüyle sanal ortamda verilmemek ve eşdeğeri örgün öğretim sürelerine uyulması kaydıyla, diploma alınan yükseköğretim kurumunun faaliyet gösterdiği ülkenin yetkili kuruluşu ve Kurulumuzca tanınan bir akreditasyon kuruluşu tarafından kalite, kontrol ve değerlendirme süreçlerinden geçerek akredite edilmiş olması, programın sonunda alınan diplomanın bir üst eğitime girişte kabul edilmesi şartı aranarak, uzaktan eğitim programlarından alınan diplomalar, Türkiye'de benzer veya eşdeğeri bulunup bulunmadığı da dikkate alınarak bireysel olarak değerlendirildikten sonra kabul edilir veya reddedilir." düzenlemesi yer almışken; 16.09.2008 günlü, 26999 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik ile 8. maddenin 2. fıkrası aşağıdaki gibi değiştirilerek "(2) Ancak; diploma alınan

programın yüksek öğretim kurumunun faaliyet gösterdiği ülkenin yetkili kuruluşu ve Kurulumuzca tanınan bir akreditasyon kuruluşu tarafından akredite edilmiş olması, bir üst eğitime girişte kabul edilmesi, program kredilerinin 1/3'ünden fazlasının sanal ortamda verilmemesi, programın kredi toplamının, o ülkedeki eşdeğer örgün öğretim programı kredi toplamına uygun olması şartları aranarak uzaktan eğitim programlarından alınan diplomalar bireysel olarak değerlendirildikten sonra kabul edilir veya reddedilir." hükmüne yer verilmiştir.

Dava konusu 11.02.2009 günlü, 27138 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan yönetmelik değişikliği ile de 8. madde tümüyle yeniden düzenlenmiş ve "(1) Uzaktan eğitim programlarından alınan diplomalar; diploma alınan yükseköğretim kurumunun faaliyet gösterdiği ülkenin yetkili kuruluşu ve Kurulumuzca tanınan bir akreditasyon kuruluşu tarafından akredite edilmiş olması, bir üst eğitime girişte kabul edilmesi, program kredilerinin 1/3'ünden fazlasının sanal ortamda verilmemesi, program kredi toplamının, o ülkedeki eşdeğer örgün öğretim programı kredi toplamına uygun olması şartlan aranarak, bireysel olarak değerlendirildikten sonra kabul edilir veya reddedilir.

(2) Program kredilerinin 1/3 ten fazlası veya tamamı sanal ortamda alınan diplomalar ise, o yükseköğretim kurumunun ve programının, usul ve esasları Yükseköğretim Genel Kurulu tarafından belirlenecek bir yöntemle değerlendirilmesi sonucunda kabul edilir veya reddedilir." hükmüne yer verilerek tamamı sanal ortamda alınan diplomalara denklik verilebilme imkanı tanınmış ve uzaktan eğitim programlarından alınan diplomaların ülkemizde verilen eğitime benzerliğinin ve eşdeğerliğin aranmayacağı, ancak bu program mezunlarının, mezun oldukları okulların bir akreditasyon kuruluşu tarafından akredite edilmiş olmasının aranacağı, ayrıca bu maddeye dayalı başvurulara ilişkin usul ve esasların da Yükseköğretim Genel Kurulu tarafından belirleneceği belirtilmiştir. Bu arada, Yükseköğretim Genel Kurulu'nun 25.03.2009 günlü, 2009.7325 sayılı kararıyla bu alana ilişkin başvuru şartları da belirlenmiştir.

Uyuşmazlığın çözümü için, genel olarak, idarenin düzenleme yetkisinin kapsamı ve bu bağlamda idarenin özerk ve türev düzenleme yetkisi üzerinde durulmalıdır. Anayasa'nın 124. maddesinde "Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler. Hangi yönetmeliklerin Resmi Gazete'de yayımlanacağı kanunda belirtilir." hükmü, idarenin özerk ve türev düzenleme yetkisinin Anayasal dayanağını oluşturmaktadır.

İdarenin düzenleme yetkisinin aslında ikincil, türev nitelikte olduğu hususunda bugün için bir duraksama bulunmamaktadır. Anayasa'ya göre,

idarenin, düzenleme yetkisini yasalar çerçevesinde ve yasalara uygun olarak kullanması gereklidir. Yasanın öngördüğü düzenleme yetkisinin yine yasada belirtildiği gibi kullanılması, yasa hükmü bir konunun yönetmelikle düzenlenmesini öngörüyorsa düzenlemenin yönetmelikle yapılması; ayrıca, yönetmelikten sonra gelen düzenlemelerle yönetmelik kurallarının aşılmaması zorunludur.

Bu açıklamalar ışığında uyuşmazlığa bakıldığında, davalı idarenin dava konusu alandaki düzenleme yetkisinin ve bu yetkinin hukuka uygun olarak kullanılıp kullanılmadığının irdelenmesi gerekmektedir.

Değinilen 2547 sayılı Yasa hükmünün bu kapsamda incelenmesinden yurtdışı yükseköğretim kurumlarına verilen ön lisans, lisans ve lisansüstü diplomalarının denkliğinin tespit etme yetkisine sahip olan davalı idarenin, düzenleme yetkisini yönetmelik çıkarmak suretiyle kullandığı anlaşılmaktadır.

Bu alana ilişkin genel, objektif ilke ve esasların doğrudan yönetmelikle düzenlenmesi gerekirken dava konusu Yönetmelikle bu alana ilişkin ilkelerin Yükseköğretim Genel Kurulunca ayrıca belirleneceği yolunda düzenleme yapılmasında hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Kaldı ki, 2547 sayılı Yasa'nın anılan maddesi uyarınca yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarından alınan diplomaların denkliğini değerlendirmeye Yükseköğretim Kurulu yetkili olduğu halde; alınan diplomaların verildiği yükseköğretim kuruluşlarının tanınıp tanınmadığı başta olmak üzere bir değerlendirmeye tabi tutulmaksızın; özellikleri, nitelikleri belli olmayan akreditasyon kuruluşlarına göndermede bulunularak bu konudaki yetkinin kullanılmasından kaçınılmasında da hukuka uyarlık görülmemiştir.

Öte yandan, söz konusu eğitim programlarına benzer Türkiye'de verilen bir eşdeğer program aranmaksızın; örgün eğitim mezunlarının diplomalarının inceleme ve değerlendirme usul ve esaslarından ayrık bir düzenleme getirilmesine ilişkin nedenlerin davalı idarece tam olarak ortaya konulamadığı da görülmektedir.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, olayda 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanunu'nun 4001 sayılı Kanunla değişik 27. maddesinde öngörülen ve yürütmenin durdurulmasına karar verilebilmesi için gerekli olan koşulların gerçekleştiği anlaşıldığından, davacının itirazının KABULÜNE ve dava konusu işlemin yürütmesinin durdurulmasına, 17.06.2010 gününde oybirliği ile karar verildi.

T.C.

DANIŞTAY

10. DAİRE

E. 2006/946

K. 2008/6084

T. 15.9.2008

• TOPLANTI DÜZENLEME HAK VE ÖZGÜRLÜĞÜ (Açık Somut ve Yakın Tehlikeden Bahsedilmeyen Gerekçe/Erteleme Sebebi Oluşturabileceği - Etkinliğin Yasaklanmasında Hukuka Uyarlık Bulunmadığı)

• İKİ KARŞIT GRUP (Karşılaşacağı Gerekçesinin Ancak Etkinliğin Ertelenmesi Sebebi Teşkil Edeceği)

• ERTELEME (İki Karşıt Grubun Karşılaşmasının Sebep Teşkil Edeceği/Toplantı Hak ve Özgürlüğünün Özüne Dokulmaksızın Yasal Amaca Ulaşılabildiği - Etkinliğin Yasaklanamayacağı)

• ETKİNLİĞİN YASAKLANMASI (Toplantı Düzenleme Hak ve Özgürlüğü - İki Karşıt Grubun Karşılaşmasının Erteleme Sebebi Olduğu/Hukuka Uyarlık Bulunmadığı)

2911/m. 17

ÖZET : Açık, somut ve yakın tehlikeden bahsedilemeyen, iki karşıt grubun karşılaşması gerekçesi, ancak bir erteleme sebebi teşkil edebileceğinden; ayrıca erteleme müessesesinin işletilmesi halinde toplantı düzenleme hak ve özgürlüğünün özüne dokunulmaksızın yasal amaca ulaşılabileceğinden, etkinliğin yasaklanması yoluna başvurulmasında hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

İstemin Özeti : Muğla İdare Mahkemesinin 24.6.2005 tarih, E:2004/1930, K:2005/801 sayılı kararının temyizen incelenip bozulması istenilmektedir. savunmanın Özeti: Savunma verilmemiştir.

Danıştay Tetkik Hakimi: Nihan Didem Çakmak

Düşüncesi: Temyiz isteminin reddi ile usul ve hukuka uygun bulunan mahkeme kararının onanması gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı: Ergün Özcan

Düşüncesi : İdare ve vergi mahkemelerince verilen kararların temyizen incelenerek bozulabilmesi için, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49 uncu maddesinin birinci fıkrasında belirtilen nedenlerin bulunması gerekmektedir.

Temyiz dilekçesinde öne sürülen hususlar, söz konusu maddede yazılı nedenlerden hiçbirisine uymadığından, istemin reddi ile temyiz edilen mahkeme kararının onanmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince gereği görüşüldü:

KARAR : Dava; 12.9.2004 tarihinde Marmaris ilçesinde düzenlenmek istenen "1. Marmaris Demokrasi ve Kültür Şenliği - Netekim Festival" adlı etkinliğin, 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 17. maddesi uyarınca yasaklanması na ilişkin 7.9.2004 tarih, 2856 sayılı Marmaris Kaymakamlığı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

Muğla idare Mahkemesince; 2911 sayılı Yasanın 17. maddesiyle, kaymakama; milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlığın ve genel ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla belirli bir toplantıyı bir ayı aşmamak üzere erteleme,· suç işleneceğine dair açık ve yakın tehlikenin bulunması halinde ise yasaklama yetkisinin verildiği; dava konusu olayda, 12 Eylül askeri müdahalesini eleştirmek amacıyla düzenlenmek istenen etkinlikle ilgili olarak çeşitli siyasi partiler ve sivil toplum örgütleri tarafından yapılan ve bu etkinliğe karşı olduklarını belirten açıklamaların basın-yayın organlarında yayınlanması üzerine kamuoyunda gerginlik oluştuğunun anlaşıldığı; söz konusu etkinliğin düzenlenmesi halinde, kamu düzeni bozulabileceği ve suç işlenmesinin kuvvetle muhtemel olduğu kanaatine varıldığından, 2911 sayılı Yasanın 17. maddesi uyarınca etkinliğin yasaklanmasına ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Anayasa'nın 34. maddesinde, herkesin, önceden izin almadan, silahsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahip olduğu; toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının ancak, milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlığın ve genel ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla ve yasayla

sınırlanabileceği düzenlenmiş; bu hakkın kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usullerin yasada gösterileceği belirtilmiştir.

2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 'Toplantının Ertelenmesi veya Bazı Hallerde Yasaklanması" başlıklı 17. maddesinde; bölge valisi, vali veya kaymakamın, milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlığın ve genel ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla belirli bir toplantıyı bir ayı aşmamak üzere erteleyebileceği veya suç işleneceği ne dair açık ve yakın tehlikenin mevcut olması halinde yasaklayabileceği hükmüne yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; 78'liler Derneği ve Kültürlerarası iletişim Derneği tarafından 12.9.2004 tarihinde Marmaris ilçesinde düzenlenmek istenen "1. Marmaris Demokrasi ve Kültür Şenliği - Netekim Festival" adlı etkinliğin, davacının başkanlığını yaptığı düzenleme kurulunca 2911 sayılı Y.asa uyarınca 3.9.2004 tarihinde davalı Kaymakamlığa bildirilmesi üzerine, Kaymakamlıkça etkinlikle ilgili olarak ilçe Emniyet Müdürlüğünden rapor istenildiği, söz konusu raporda, 12 Eylül 1980 tarihinde silahlı kuvvetlerin yönetime el koymasını protesto amaçlı etkinliğin yerel ve ulusal basında sıkça yer aldığı ve çeşitli siyasi partiler ve sivil toplum örgütleri tarafından, bu etkinliğe karşı olduklarını belirten gerginlik yaratacak açıklamalarda bulunulduğu; bunun yanında etkinliği destekleyen sivil toplum örgütlerinin de basına demeç verdiği, bu açıklamaların basın-yayın organlarında yayınlanması üzerine kamuoyunda rahatsızlık oluştuğu, söz konusu etkinliğin gerçekleşmesi halinde iki karşıt grubun karşılaşmasına sebebiyet verilmek suretiyle kamu düzeni bozulacağı, turizmin etkileneceği ve suç işlenmesinin kuvvetle muhtemel olduğu görüşlerine yer verildiği; bu raporun davalı Kaymakamlık tarafından değerlendirilmesi sonucu aynı kanaate varılarak suç işleneceği ne dair açık ve yakın tehlikenin mevcut olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemle etkinliğin 2911 sayılı Yasanın 17. maddesi uyarınca yasaklandığı, bunun üzerine davacı tarafından bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Anayasa'nın 13. maddesinde, temel hak ve özgürlüklerin, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak yasayla sınırlanabileceği, bu sınırlamaların Anayasa'nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve laik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamayacağı belirtilmiştir.

Yukarıda anılan Anayasa hükmündeki "sınırlama" ifadesinden, belirli bir temel hak ve özgürlüğün norm alanı (güvence alanı) içinde var olan olanakların yasa koyucu tarafından daraltılmasının anlaşılması gerekmektedir. Başka bir anlatımla, belirli bir temel hak ve özgürlüğün kullanım olanakları, onun sınırlanmasından sonra da devam etmektedir. Bu

durum aynı zamanda, özgürlüklerin özüne dokunulmamış olduğunu da ifade etmektedir. Buna karşılık, temel hak ve özgürlüklerin durdurulması veya özlerine dokunulması, bunlardan belirli bir süre yararlanılamaması veya kullanılmalarının olanaksızlaşması anlamına gelmektedir.

Yine Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan, temel hak ve özgürlüklerin sınırlanması kriterlerinden biri olan ölçülülük ilkesi ise; amaç ve araç arasında makul bir ilişkinin bulunması, diğer bir deyişle yapılan sınırlamayla sağlanan yarar arasında hakkaniyete uygun bir dengenin bulunması gereğini ifade etmektedir. Bu ilkenin; sınırlayıcı önlem ile sınırlama amacı arasındaki ilişkinin denetiminde, yasal önlemin sınırlama amacına ulaşmaya elverişli olup olmadığını saptamaya yönelik "elverişlilik", sınırlayıcı önlem in sınırlama amacına ulaşma ve demokratik toplum düzeni bakımından zorunlu olup olmadığını arayan "zorunluluk", ayrıca amaç ve aracın ölçüsüz bir oranı kapsayıp kapsamadığını, bu yolla ölçüsüz bir yükümlülük getirip getirmediğini belirleyen "orantılılık" ilkeleri olmak üzere üç alt ilkesi bulunmaktadır.

Toplantı düzenleme özgürlüğünün sınırlanmasında, "amaç"; milli güvenlik, kamu düzeni, genel sağlık ve genel ahlakın, başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması veya suç işlenmesinin önlenmesi; "araç" ise, toplantının ertelenmesi veya yasaklanmasıdır. Toplantının düzenlenmesi halinde, amacın gerçekleştirilmesi (örneğin kamu düzeninin sağlanması veya suç işlenmesinin önlenmesi) imkansız hale gelecek ise, erteleme veya yasaklamanın zorunluluğundan bahsedilebilecektir. Bununla birlikte, ölçülülük ilkesinin varlığından söz edebilmek için, zorunluluk yeterli olmamakta; yukarıda aktarıldığı gibi, amaç ile araç arasında makul bir oranın bulunması da gerekmektedir. Bu bağlamda, toplantının ertelenmesi ile istenilen amaca ulaşılabileceği hallerde, yasaklama yoluna gidilmesi, ölçülülük ilkesine ve Anayasanın 13. maddesine aykırılık teşkil edecektir.

Uyuşmazlığa konu olayda; her ne kadar, "1. Marmaris Demokrasi ve Kültür Şenliği Netekim Festival" adlı etkinlikle ilgili olarak bir takım siyasi parti ve sivil toplum örgütlerinin karşıt görüşlerinin basın-yayın organlarında yer alması nedeniyle söz konusu etkinliğin gerçekleşmesi halinde iki karşıt grubun karşılaşmasına sebebiyet vereceği gerekçesiyle dava konusu işlem tesis edilmiş ise de; söz konusu etkinliğin düzenlenmesi halinde suç işleneceği ne dair açık, somut ve yakın tehlike bulunduğu ortaya konulamamıştır.

Kaldı ki, gerek 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun, gerekse 2911 sayılı Yasanın kaymakamlara verdiği yetki çerçevesinde, ilçe sınırları dahilinde gerekli güvenlik önlemlerinin alınmasının ve ihtiyaç duyulduğunda toplantının dağıtılmasının idarenin görev ve yetkisi içinde olduğunda da kuşku bulunmamaktadır.

Dolayısıyla, açık, somut ve yakın tehlikeden bahsedilemeyen dava konusu olaydaki durum, ancak bir erteleme sebebi teşkil edebileceğinden; ayrıca erteleme müessesesinin işletilmesi halinde toplantı düzenleme hak ve özgürlüğünün özüne dokunulmaksızın yasal amaca ulaşılabileceğinden, etkinliğin yasaklanması yoluna başvurulmasında hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Bu durumda, İdare Mahkemesince; Anayasa ile güvence altına alınan temel hak niteliğindeki toplantı düzenleme hakkının kullanım olanağının tamamen ortadan kaldırılması sonucunu doğurarak hakkın özüne dokunan ve somut olaydaki amaç ile araç arasındaki ölçülülüğü gözetmeyen dava konusu işlemin iptali yolunda karar verilmesi gerekirken; 2911 sayılı Yasanın 17. maddesine uygun bulunduğu gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesinde hukuki isabet bulunmamaktadır.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, davacının temyiz isteminin kabulü ile Muğla İdare Mahkemesinin 24.6.2005 tarih, E: 2004/1930, K:2005/801 sayılı kararının BOZULMASINA, dosyanın yeniden bir karar verilmek üzere adı geçen mahkemeye gönderilmesine, 15.09.2008 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.